

De kerk in Jeruzalem, gisteren, vandaag en morgen

Inleiding bij de Week van gebed

Tweeduizend jaar geleden ervoeren de eerste leerlingen van Jezus, vergaderd in Jeruzalem, met Pinksteren de uitstorting van de heilige Geest. Ze waren in eenheid met elkaar verbonden als het Lichaam van Christus. Christenen van alle tijden en plaatsen zien in die gebeurtenis hun oorsprong als gemeenschap van gelovigen, geroepen om samen Christus als Heer en Verlosser te verkondigen. Hoewel die oudste kerk van Jeruzalem zowel extern als intern problemen ondervond, hielden de leden stand in trouw en in gemeenschap, in het breken van brood en in gebed.

De situatie van de eerste christenen in de heilige stad weerspiegelt de huidige situatie van de kerk in Jeruzalem. De gemeenschap ondervindt veel van de vreugde en moeilijkheden van de vroege kerk: onrecht en ongelijkheid, verdeeldheid, maar ook trouwe volharding en erkenning van een bredere eenheid onder christenen.

De kerken in Jeruzalem tonen ons vandaag een visie op de betekenis van het streven naar eenheid zelfs te midden van grote problemen. Ze laten zien dat de oproep tot eenheid meer kan betekenen dan woorden alleen en deze ons inderdaad kan richten naar een toekomst waarin we anticiperen op en meehelpen aan het bouwen van een hemels Jeruzalem.

Er is realisme nodig om die visie tot werkelijkheid te maken. De verantwoordelijkheid voor onze verdeeldheid ligt bij ons en is het gevolg van onze eigen daden. We moeten in ons gebed God vragen ons te veranderen zodat we in staat zijn voor eenheid te werken. We zijn vaak bereid om te bidden voor eenheid, maar dat mag geen substituut worden voor de actie die er voor nodig is. Is het mogelijk dat wij zelf de heilige Geest blokkeren omdat wijzelf een obstakel zijn voor eenheid; dat onze eigen hoogmoed eenheid verhindert?

De oproep tot eenheid aan alle kerken in de wereld komt dit jaar uit Jeruzalem, de moederkerk. Bewust van de eigen verdeeldheid en de behoefte om meer te doen voor de eenheid van het Lichaam van Christus, roepen de kerken in Jeruzalem alle christenen op om de waarden te herontdekken die de vroege christelijke gemeenschap in Jeruzalem bijeenhield. De gemeenschap wijdde zichzelf toe aan de leer en de gemeenschap van de apostelen, het breken van brood en gebed. Dit is

een uitdaging voor ons allen. De christenen van Jeruzalem roepen hun broeders en zusters op om deze week van gebed te gebruiken voor een nieuwe inzet voor een oecumene, die gebaseerd is op de ervaring van de vroege kerk.

Vier elementen van eenheid

De gebeden voor de week van gebed voor christelijke eenheid in 2011 zijn voorbereid door christenen in Jeruzalem. Als thema werd gekozen Handelingen 2,42: 'Ze bleven trouw aan het onderricht van de apostelen, vormden met elkaar een gemeenschap, braken het brood en wijdden zich aan het gebed'. Dit thema roept ons terug tot de oorsprong van de eerste kerk in Jeruzalem. Het is een oproep tot inspiratie en vernieuwing, een terugkeer tot de kern van het geloof. Het is ook een oproep om de tijd in herinnering te brengen dat de kerk nog één was. Binnen dit thema worden vier elementen aangegeven die kenmerkend waren voor de vroege kerkelijke gemeenschap en die essentieel zijn voor het leven van elke christelijke gemeenschap nu. Ten eerste, het Woord werd doorgegeven door de apostelen. Ten tweede, de gemeenschap (koinonia) was een belangrijk kenmerk van de eerste gelovigen als ze samen kwamen. Een derde kenmerk van de vroege kerk was de viering van de Maaltijd van de Heer (het breken van het brood), indachtig het nieuwe verbond dat Jezus door zijn lijden, dood en verrijzenis heeft ingesteld. Het vierde kenmerk is voortdurend gebed. Deze vier elementen zijn de pilaren van het leven van de kerk en van haar eenheid.

De christelijke gemeenschap in het heilig land wil de aandacht vestigen op deze wezenlijke basiselementen nu zij haar gebeden richt tot God voor eenheid en vitaliteit van de kerk in de hele wereld. De christenen van Jeruzalem nodigen hun zusters en broeders uit om zich met hen te verenigen in gebed bij hun strijd voor gerechtigheid, vrede en voorspoed voor alle mensen van het land.

De thema's van de acht dagen

In de thema's van de acht dagen kan een reis van geloof gevonden worden. Vanaf het eerste begin in de bovenzaal ervaart de vroege christelijke gemeenschap de uitstorting van de heilige Geest die haar in staat stelt te groeien in geloof en eenheid, in gebed en in actie. Zo wordt het het werkelijk een gemeenschap van de Verrezenen, één met Christus in zijn overwinning over al wat ons van elkaar en van Hem scheidt. De kerk van Jeruzalem wordt zelf een baken van hoop, een voorsmaak van het hemelse Jeruzalem, geroepen om niet alleen de kerken, maar alle volkeren te

verzoenen. Deze reis wordt geleid door de heilige Geest die de eerste christenen kennis van de waarheid over Jezus Christus brengt en die de vroege Kerk vervult van tekenen en wonderen tot verbazing van velen. Als zij hun reis voortzetten komen de christenen van Jeruzalem samen om te luisteren naar het Woord van God zoals neergelegd in de leer van de apostelen en om hun geloof in sacrament en gebed te vieren. De gemeenschap viert haar zekere overwinning over zonden en dood, vervuld van de kracht en de hoop van de opstanding. Hierdoor heeft ze de moed en visie zelf een instrument van verzoening te zijn dat alle volken inspireert en uitdaagt om verdeeldheid en ongerechtigheid die hen onderdrukt te overwinnen.

Dag 1 verheldert de achtergrond van de kerk van Jeruzalem en de continuïteit met de wereldwijde kerk van vandaag. Het herinnert ons aan de moed van de vroege kerk toen deze moedig getuigde van de waarheid, zoals ook wij vandaag moeten werken voor gerechtigheid en vrede in Jeruzalem en in de rest van de wereld.

Dag 2 brengt ons in herinnering dat de eerste gemeenschap die met Pinksteren verenigd was een grote veelkleurigheid bevatte, zoals de kerk in Jeruzalem ook vandaag uit een rijke verscheidenheid aan christelijke tradities bestaat. Het is onze uitdaging een grotere zichtbare eenheid te bereiken op een manier die onze verscheidenheid en tradities ruimte geeft.

Dag 3 richt zich op het eerste essentiële element van eenheid: het Woord van God dat door het onderricht van de apostelen wordt overgeleverd. De kerk in Jeruzalem herinnert ons er aan dat, wat onze verschillen ook mogen zijn, dit onderricht ons aanspoort om liefdevol met elkaar om te gaan en trouw te zijn aan het ene lichaam van de Kerk.

Dag 4 benadrukt delen als het tweede essentiële element van eenheid. Juist zoals de vroege christenen alles gemeenschappelijk hadden, zo roept de kerk in Jeruzalem alle broeders en zusters in de Kerk op om goederen en lasten met een opgewekt hart te delen zodat niemand in nood is.

Dag 5 brengt het derde element van eenheid tot uitdrukking: het breken van het brood dat ons verbindt in hoop. Onze eenheid gaat verder dan de Maaltijd van de Heer; het moet ook een juiste houding omvatten, gericht op een ethische levensstijl, de menselijke persoon en de hele gemeenschap. De kerk van Jeruzalem roept christenen op om vandaag "brood met elkaar te delen", omdat een verdeelde kerk niet met gezag kan spreken over zaken van gerechtigheid en vrede.

Dag 6 toont het vierde kenmerk van eenheid; met de kerk in Jeruzalem ontvangen we kracht uit de tijd die we besteden aan gebed. In het bijzonder roept het gebed van de Heer ons in Jeruzalem en overal in de wereld op, zwakken en machtigen, samen te werken voor gerechtigheid, vrede en eenheid opdat God's Rijk kome.

Dag 7 brengt ons voorbij de vier elementen van eenheid naarmate de kerk van Jeruzalem vol vreugde de opstanding verkondigt, zelfs als het de pijn van het kruis moet dragen. De verrijzenis van Jezus is voor christenen in Jeruzalem vandaag de hoop en de kracht die hen in staat stelt om vast te houden aan hun getuigenis en te blijven werken voor vrijheid en vrede in de Stad van Vrede.

Dag 8 besluit de reis met een oproep van de kerken van Jeruzalem tot een bredere dienst van verzoening. Zelfs als christenen onder elkaar de eenheid bereiken, is hun werk nog niet gedaan, want er is ook verzoening nodig met anderen. In Jeruzalem gaat het over Palestijnen en Israëli's; in andere gemeenschappen worden christenen uitgedaagd om gerechtigheid en verzoening te zoeken in hun eigen context.

Het thema van iedere dag is niet alleen gekozen om ons te herinneren aan de geschiedenis van de vroege kerk, maar ook om ervaringen van de christenen in Jeruzalem van vandaag onder de aandacht te brengen. De thema's dagen ons uit erover na te denken wat die ervaringen in onze lokale christelijke gemeenschappen kunnen betekenen. Tijdens deze reis van acht dagen nodigen de christenen van Jeruzalem ons uit te verkondigen en te getuigen dat eenheid – in zijn volledige betekenis van trouw aan het onderricht van de apostelen en de gemeenschap, aan het breken van brood en gebed – ons samen in staat zal stellen om het kwade te overwinnen, niet alleen in Jeruzalem, maar overal in de wereld.

De voorbereiding van het materiaal voor de Week van Gebed voor de Eenheid 2011

Het voorbereidend werk dat leidde tot de publicatie van het materiaal voor deze gebedsweek week is gedaan door een groep christelijke leiders uit Jeruzalem. Zij kwamen bijeen op uitnodiging van de Wereldraad van Kerken. Hun werk werd gefaciliteerd door het Interkerkelijk Centrum in Jeruzalem. We willen in het bijzonder degenen bedanken die aan de totstandkoming van de teksten hebben bijgedragen:

Zijne Zaligheid de Latijnse Emeritus Patriarch, Michel Sabbah

Zijne Excellentie bisschop Munib Younan van de Evangelisch Lutherse Kerk in Jordanië en het heilig Land

Rev. Naim Ateek van de Episcopale Kerk in Jeruzalem en het Midden Oosten

Pater Frans Bouwen w.p. van de Rooms-Katholieke Kerk

Vader Alexander van het Grieks Orthodoxe Patriarchaat van Jeruzalem

Vader Jamal Khader van de Universiteit van Betlehem

Dhr. Michael Bahnam van het Syrisch Orthodoxe Patriarchaat van Antiochië

Mw. Nora Karmi van de Armeens Orthodoxe Kerk

Dhr. Yusuf Daher van de Grieks Katholieke Melkitische Kerk

De voorgestelde teksten werden in definitieve vorm vastgesteld op een bijeenkomst van de internationale voorbereidingsgroep die samengesteld wordt door de Commissie Faith and Order van de Wereldraad van Kerken en de Pauselijke Raad voor de Bevordering van de Christelijke Eenheid van de Rooms-Katholieke Kerk.

De bijeenkomst van de internationale voorbereidingsgroep vond plaats in het St.Christoforos klooster in Saydnaya in Syrië. De deelnemers spreken hun dank uit aan Zijne Zaligheid Ignatius IV, de Grieks Orthodoxe Patriarch van Antiochië en zijn staf in Damascus en Saydnaya voor zijn warme welkom en hartelijke gastvrijheid en aan de kerkleiders uit de verschillende kerkelijke tradities voor hun steun en bemoediging.

Het materiaal is daarna bewerkt door een groep van Nederlandse theologen, schrijvers en andere vrijwilligers onder leiding van drs. Geert van Dartel (Katholieke Vereniging voor Oecumene) en ds. Klaas van der Kamp (Raad van Kerken in Nederland). De volgende mensen hebben verder hun medewerking verleend: mevrouw Magda Frijns, mevrouw ds. Christien Duhoux-Rueb, mevrouw Anneke van Wijngaarden, mevrouw Rietje de Vreeze, pater Leo van der Klaauw a.a., ds. Gert Landman, drs. Geert van Dartel, ds. Klaas van der Kamp en mevrouw Marrit Bassa MA.

In overleg met Wim Althuis van de Evangelische Alliantie is er gezorgd voor verdere afstemming met de evangelische beweging.

(Bron: Raad van Kerken in Nederland)